

**BOGATO
ŽIVLENJE -
BREZI
BOGASTVA TÖ**

str. 3

**MED
PESKOVCI IN
DELIBABOM**

str. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 19. junija 1997 * Leto VII, št. 12

Genterovci: mavrična (dvojezična) šola za prihodnje stoletje

**ZA "DAN URESNIČENIH SANJ" STA
PRISPEVALA TUDI PREDSEDNIKA**

Ne dogaja se ravno pogosto, da bi na odpiranje prenovljene osnovne šole, vrtca in telovadnice prišla dva državna predsednika. "Dan uresničenih sanj", kot so poimenovali slovesnost v Genterovcih, sta s svojim obiskom počastila predsednika Slovenije in Madžarske Milan Kučan in Árpád Göncz, medtem ko je bil slavnostni govornik slovenski minister za šolstvo in šport dr. Slavko Gaber. Med gosti sta bila tudi veleposlanika István Oszí in Ferenc Hajós.

Slovenski minister za šolstvo in šport dr. Slavko Gaber je v nagovoru poudaril univerzalno načelo vseh šol, kako učiti in naučiti živeti skupaj. To pa je dejal, toliko bolj velja za dvojezično okolje, kjer živijo Slovenci in Madžari, kjer je stičišče kultur in narodov. Slovenski otroci se naučijo jezik svojih madžarskih vrstnikov in enako madžarski otroci slovenski jezik. Ali kakor je bilo slikovito rečeno: v vrtcu se pre-

pleta igra, v šoli pa abeceda in predmeti.

Madžarski predsednik Árpád Göncz je dejal, da za neko okolje ne more biti česa lepšega kot tako lepa šola, kot je genterovska. Govoril je tudi o skupni poti Madžarske in Slovenije v Evropo, ki ne bo brez težav, a jih bo skupaj lažje premagovati. Slovenski predsednik Milan Kučan pa je ocenil, da dvojezične šole prispevajo pomemben delež za svet strpnosti in sodelovanja. Izobražujejo mlade, ki postajajo dobri Slovenci in dobri Madžari - ljudje, ki spoštujejo obe kulturi v tem prostoru. Tudi na ta način nastaja Evropa, kjer bodo meje ostale začrtane zgolj na zemljevidih, medtem ko jih v življenju in med ljudmi ne bo. To pa je naloga vseh, je poudaril slovenski predsednik.

Genterovska dvojezična osnovna šola sodi po številu učencev med najmanjše v Prekmurju, saj jo obiskuje le 80 učencev. Skupaj je v ští-

rih dvojezičnih šolah okoli 1300 učencev, največ, blizu 1000 v Lendavi. Genterovsko šolo so obnovili po najsoodnejših načelih, enako sta zgrajena tudi vrtec in telovadnica. Na šoli preizkušajo projekt Mavrična Slovenija po letu 2 tisoč. Vseh trinajst učilnic, zbornico, ravnateljevo pisarno, telovadnico in druge prostore so popleskali z barvami, ki jih je glede na lego in namembnost prostora v študiji določil strokovnjak. Tudi šolske klopi in mize ter drugo pohištvo je različnih barv, ravno tako talne obloge, zavese in radiatorji.

Taka je "vidna" podoba novih genterovskih prostorov dvojezične osnovne šole. Po nekaj mesecih ugotavljajo, da barve, med katerimi je največ pastelnih, zelo ugodno vplivajo na počutje in ustvarjalnost otrok in učiteljev.

eR

PESEM NE POZNA MEJA

"...Gnes so moderni cajti. Pa zavolé čüdni tö. Dobro, ka mamó stereo magnetofone, CD-ne, računalnike, satelitske antene, diskone, videone ptt. Depa zaka bi mogli zatogavolo tálüčti naše lejpe slovenske pesmi. Slovenske pesmi bi za nas Slovence takše mogle biti, kak lejpa, čista voda..."

S temi mislimi, katere so si organizatorji sposodili iz uvoda F. Mukiča v Slovenski pesmarici, se je začela 14. junija v Monoštru pevska revija PESEM NE POZNA MEJA.

Slovenska pesem je v okvirih revije doslej donela v krajih vsakokratnih udeležencev, od Primorske do Koroške in Zasavja. Donela je na ozkih trebenskih ulicah in trgih, v pritržaškem Križu, med zidinami pliberškega gradu, v kraškem Gregorčičevem Braniku in junaškem Doberdolu ter v rudarskih Trbovljah.

Mešani pevski zbor A. Pavel iz Porabja se je pred štirimi leti - potem, ko je navezal prijateljske stike z zborom iz Trbovelj - vključil v revijo, tako je lahko bil gostitelj letošnje prireditve Monošter.

Na letošnji reviji je sodelovalo ob domačem zboru pet pevskih zborov in sicer: Mešani pevski zbor Svoboda iz Trbovelj, Moški pevski zbor Franc Zgonik iz Branika (Slovenija), Moški pevski zbor Edinost iz Pliberka (Avstrija), Moški pevski zbor Vesna iz Križa pri Trstu, Moški pevski zbor Jezero iz Doberdoba (Italija).

Revija šteje že desetletja, njen namen je - ob gojenju in širitvi slovenske pesmi - da združuje pevce in pevke slovenskega etničnega prostora, da utrjuje prijateljske vezi med Slovenci.

SLOVENSTVA NIHČE NE NAPADA!

Knjiga "Muravidéktől Trianonig" (Od Pomurja do Trianona - tako bi lahko prevedli naslov omenjene publikacije Tiborja Zsige) nikakor ne napada ne slovenstva v Prekmurju, ne slovenskega naroda. Knjiga govori o nastanku slovensko-madžarske meje po I. svetovni vojni, torej o vprašanju, ki je veljalo veliko časa za tabu temo v celotnem srednje-evropskem prostoru, tako v strokovnih krogih kakor tudi v vsakdanjem življenju.

V času, ko nas ob izoblikovanju kašne vrednote oz. segmenta v kontekstu sožitja narodov v določenem okolju prevzame posebno zadovoljstvo (predvsem še zaradi tega, ker lahko vsak narod ohrani značilnosti svoje lastne jezikovne in kulturne identitete, vendar še zmore dovolj moči za ustvarjanje multikulturnih vrednot), nas zelo preseñeti tako razmišljanje in tendenciozno obtoževanje, kot smo ga zasledili v članku dr. Vilka Novaka v časopisu Porabje, z dne 22.5. 1997 pod naslovom OBTOŽUJEM! (Podnaslov: Napad na slovenstvo Prekmurja). Članek nas dejansko črni v očeh slovenskega naroda, ne da bi bili za to krivi. Tovrstne "črne lise" pa je zelo težko izbrisati. Zato bi bilo mnogo bolje, če bi podobna občutljiva vprašanja, pred "sodbo" samo temeljito pretehtali.

Znanstvenik in intelektualec z bogatimi krščanskimi in kulturnimi vrednotami, z odličnim poznavanjem zgodovine tega prostora in madžarskega jezika, nikakor ne bi smel tako ostro in - po naši oceni - nepravilno nastopiti v zvezi z omenjeno publikacijo. Kot strokovnjaku je g. Novaku prav gotovo jasno, da je zgodovina znanstvena disciplina, ki se ob novih dognanjih in spoznanjih nekoliko "spreminja", se oblikuje - dobiva vedno bolj verodostojno podobo. Zato je med negovanjem te dejavnosti potreben stalen dialog, ki je seveda lahko zelo kritičen, nikakor pa ne sme biti pregrob, še manj pa žaljiv in zavajajoč.

Gospod profesor Novak, je omenjenem članku človeka, avtorja omenjene knjige zaznamoval s takšnimi prisposodobami, ki v nobenem primeru niso na mestu, še posebej ne v devetdesetih letih dvajsetega stoletja, ko bi naj demokratični procesi prispevali k temu, da se tudi razmišljanje vsakega posameznika usmeri v pozitivno smer. Zelo me preseneča, da g.

Novak, kot ugledna osebnost in znanstvenik, ki v socialističnem režimu v nikakršnem smislu ni popustil takratni oblasti, danes napiše članek v slogu takomenovanega vzhodnoevropskega real-socializma iz petdesetih let. Strinjal bi se z njim, če bi s konkretnimi dejstvi dokazali marsikatero pomanjkljivost omenjene knjige.

Take, torej strokovne pomanjklivosti ta publikacija vsekakor ima. Avtor je konkretno pri ti. "vendskem vprašanju" velikokrat zelo površen, ni se dovolj poglobil v vsebino tega vprašanja, vendar pa to še ne pomeni, da prikazuje slovenstvo oz. slovenski narod (v Prekmurju, v Porabju in nasploh) v negativni luči. Ocenjuje le, kakšen je bil v določenem zgodovinskem obdobju po njegovi oceni pristop takratnega pomurskega življa (slovenskega in madžarskega) do nekaterih političnih vprašanj. Danes verjetno že ne more biti sporna trditev, da prav posebnega navdušenja nad priključitvijo k državi Srbov, Hrvatov in Slovencev v tistem obdobju ni bilo, kar je tudi v veliki meri razumljivo. Zaradi tega Slovenec v Prekmurju (kakor tudi v Porabju) ni nič manj vreden kot Slovenec kjer koli drugje v Sloveniji oz. na svetu. Bile so pač drugačne okoliščine, ki jih danes že ni potrebno predstavljati v drugačni luči. V tem kontekstu je seveda možno zagrešiti tudi marsikatero napako, tako pri trditvah kot pri hipotezah, vendar je pomembno poudariti, da avtor v knjigi le omenja, ne pa tudi govori o ti. "vendskem vprašanju". In v tem - torej v samem značaju in vsebini obravnavanja tega vprašanja - je velika razlika!

Kljub temu se za morebitne napake v imenu založnika knjige opravičujemo, toda mi smo izdajo te publikacije podprli predvsem zato, ker govori o vprašanju, o katerem je naše prebivalstvo dobilo v preteklosti le enostranske informacije. Se enkrat poudarjam, podprli smo izdajo knjige zaradi obravnave nastanka ti. "trianonske meje" na našem območju. O izvoru slovenstva Prekmurja pa govori ta knjiga le posredno. Ni razloga, da danes ne bi sprejeli dejstva, da je priključitev Prekmurja k južnoslovanski državi doživljala drugače slovenska in drugače madžarska populacija tega območja. Menimo, da ob koncu 20. stoletja imamo pravico

spoznati tudi take poglede na to vprašanje, ki bi v preteklih desetletjih - nepravilno - veljali za protidržavno propagando. Poudarjamo, da opis dogodkov z vidika madžarskega naroda (kamor sodimo v narodnem in kulturnem oziru tudi prekmurški Madžari), nikakor ni uperjen proti novi sovenski državi, in še manj proti slovenskemu narodu. Dejstvo je namreč, da madžarskega življa Prekmurja v letih 1918-1920 nihče ni vprašal za mnenje. Postavljeni so bili pred dejstvo, da so jih odcepili od matičnega naroda. O tem dejstvu je bilo potrebno precej desetletij molčati tako v našem primeru, kakor tudi v podobnih primerih drugih narodnih manjšin (tudi slovenskih) v širšem geografskem prostoru.

Teh vprašanj v današnjem kontekstu ne moremo predstaviti in predstavljati tako, da se o njihovih segmentih ne spregovori tudi v tonu in vzdušju obravnanega obdobja. O tem vprašanju lahko pove g. Vilko Novak veliko več kot mi, ki spadamo k mlajšim rodovom. Prav zaradi interesov oblasti ene ali druge strani je doživel marsikatero nevšečnost, zatiranje. Zato nas preseneča, da v dandanašnjem času, v obdobju, ko demokratična javnost o morebitni novi spremembi meja in o dominaciji narodov že dolgo ne govori več - ker za to v novi Evropi tudi ni nobene potrebe - reagira g. Novak na predstavljanje dogodkov z "madžarske strani" (pri čemer je seveda prisotna tudi subjektiviteta avtorja) tako ostro, kakor da bi šlo za neposreden napad na tukajšnje slovensko prebivalstvo oz. kot on piše: "na integriteto slovenskega naroda in države".

Potrebno je poudariti, da bogati madžarska narodna skupnost z vsemi svojimi pozitivnimi značilnostmi to državo, hkrati pa posreduje tudi vse lepote in dobre slovenske pokrajine in države tudi na druga območja Srednje Evrope. To počnemo s spoštovanjem do večinskega slovenskega naroda, čigar narodnostna politika temelji na pozitivni diskriminaciji do avtohtonih narodnih manjšin. Slovenski model predstavljamo največkrat kot vzor oz. primer za uspešno reševanje narodnostne politike in problematike. Sem pa sodi seveda tudi sprejemanje drugačnega razmišljanja, ki pa nikakor ni uperjena proti nobenemu

Na prošnjo avtorjev objavljamo naslednja teksta v celoti:

UREDNIŠTVO PORABJA

prebivalcu določenega območja, še najmanj pa proti porabskim Slovincem, s katerimi zelo tesno sodelujemo na najrazličnejših področjih. Asimilacija je na žalost prisotna tako pri njih kot pri nas, s tem, da je položaj v Porabju v določenem smislu še bolj negotov. Prav zaradi tega tudi mi, Madžari v Sloveniji, našo matično državo velikokrat opozarjamo, naj raven narodnostne politike do Porabskih Slovencev približa slovenskemu modelu. Nikakor pa se ne morem strinjati s hipotezo, da prav ta knjiga pospešuje raznarodovanje najmanjše slovenske narodne skupnosti. Vzroki za to so veliko globlji.

Strinjamo se pa s tem, da na strokovni ravni skupaj razčistimo tista vprašanja, ki so v tej knjigi morebiti neustrezno ali pomanjkljivo obravnavana, kakor tudi vsa ostala vprašanja, ki me-

čejo slabo senco na sicer vzorno sožitje slovenske večine in madžarske manjšine v Pomurju.

Glede odvrčanja mladine in ostalega prebivalstva od prebiranja te publikacije pa zastavim naslednje vprašanje: Ali so nekatere knjige Mohorjeve družbe pred letom 1918, ki so bile s strani takratne oblasti podobno ovrednotene kot ste vi ocenili knjigo Tiborja Zsige, slabo vplivale na narodno identiteto slovenskega naroda? Prav gotovo, ne! Ne zgodi se nič slabega, če si pri izoblikovanju določenih spoznanj lahko pomagamo z različnimi gradivi. Le v obdobju enopratijskega sistema je veljalo, da je pravilno in sveto le tisto, kar potrdi in odobri centralni komite. Ti časi pa so, hvala Bogu, že mimo. Vsaj upamo, da je tako!

László Göncz

IZJAVA ZALOŽNIŠKEGA ODBORA ZAVODA ZA KULTURO MADŽARSKE NARODNOSTI LENDAVA OB ODMEVIH NA KNJIGO Z NASLOVOM OD POMURJA DO TRIANONA V SLOVENSKEM TISKU

V okviru Zavoda za kulturo madžarske narodnosti delujoč Založniški odbor zaskrbljeno spremlja v slovenskem nacionalnem, vsemem in regionalnem tisku objavljene članke in izjave, ki se ukvarjajo s knjigo Od Pomurja do Trianona, katere založnik je naš Zavod. Zaskrbljeni smo predvsem zaradi tega, ker se objavljeni članki ne ukvarjajo z vprašanjem oblikovanja oziroma določitve slovensko-madžarskega odseka meje v letih 1918-1923, kar je v bistvu vsebina knjige, ampak si prizadevajo na zavajajoč način očrtni pomurske Madžare, njihove organizacije in institucije. Avtorja knjige (dr. Tiborja Zsige) in založnika obdolžujejo, da nastopata v publikaciji proti slovenski nacionalni in državni integriteti, čeprav tega iz nobene trditve in navedbe omenjene knjige ni mogoče razbrati. Knjigo lahko razumejo tako le tisti, ki zaradi kakršnegakoli razloga ne morejo sprejeti zgodovinskega dejstva in so si zadali za cilj ustvarjanje konfliktnega vzdušja. Tovrstne članke obsojamo tudi zaradi tega, ker si prizadevajo "informirati" tak krog bralcev - in s tem vplivati na oblikovanje javnega mnenja -, ki madžarskega jezika ne razumejo, zato si ustvarijo odnos do publikacije, posredno pa tudi do pomurskih Madžarov le na podlagi tega, kar preberejo v člankih in izjavah.

Založniški odbor Zavoda za kulturo madžarske narodnosti izjavlja, da govori knjiga o oblikovanju trianonske slovensko-madžarske mejne črte. Ni dvoma, da je trianonska meja na pomurske Madžare delovala negativno. Knjiga zavestno navaja stališče madžarskega naroda, toda brez kančka žalitve slovenskega ali katerega drugega naroda. V terminološkem in strokovnem oziru se vsebina publikacije morda nekoliko razlikuje od slovenskega zgodovinskega nazora, kar v nobenem primeru ne more veljati za žalitev nikogaršnjih nacionalnih čustev ali pravic; v dandanašnji slovenski demokratični sredi pa v nobenem primeru ne bi smela predstavljati svetoskrunstva.

"Nesporazumi" takšnega značaja bi morali biti predmet razprav zgodovinarjev in jih ne bi smeli uporabljati za zavajanje javnosti.

V Lendavi, 1. junija 1997.

Založniški odbor
Zavoda za kulturo madžarske narodnosti.

Štenjé

O PAVERSKOM DELI

V 18. stoletju so zvün Svetokriškoga vödali eške knige s predgami dühovni oča **Rogerij, Hipolit** pa Jernej **Basar**.

Oča **Rogerij** je vödau predge v dvej knjigaj pod naslovom *Palmarium empyreum* (Zmagoslavna nebesa). Jernej **Basar** pa *Pridige iz bukvic imenvanih Eksercitia S. očeta Ignacia* zložene na usako nedelo čez lejtü.

Gospaud **Hipolit** so znauva vödali Bohoričevo slovnico, *Evangelija inu listuvi* pa knige *Hoja za Kristusom*. Zvün toga eške en trojezičen slovar. V knjigaj *Orbis pictus - Svejt v kejpaj* pa je piso o paverskom deli tö (Polska della):

"... orač vpreže te vole pred plugom, inu deržeč s to livico ta plüžni ročaj ali klejšče s desnico to plužno odko ali stergačo, s katero on na stran odmakuja te gručce. Orje ali rejže to zemljo s lémešam, inu s čertáalom, katera poprej s gnójom je bila potrešena ali ognojéna, inu dela brasde.

Takrat seje on tu sejme, inu povlejšče tuistu s brano.

Ženc žejne tu zrelo žitu is sérpam, pobéra žitu po pargiščah inu veže te snope.

Ta mlatič na podu tiga skedna mlati tu žitu, s tim cejpicam.

Veja s vejalnico ali vélnico inu taku, kadar plejve inu ta slama so odložena od tiga zárnja, spravla tuistu v te žakle.

Ta kos na travniku dela sejnu pa koséč to travo s koso inu taisto grabi skupaj s gráblami, sdejva v kopice i s séjnskimi vilami inu pjele noter na voséjk, v sejnico, inu s tem je sklénenu tu polsku delu, ta žetva ini ta košnja."

(po našom: "... orač nutvprega günce v plüg, ino drži s tau lejvo rauko plüGINE prejloče ali klejšče, s pravo rokauv pa plüGINO otko ali strgačo, s štero on ukrajtiska te grüddje. Rogé ali rejže tau zemlau z lemežem, ino s črtalom, štera prva z gnojom je bila potraušena ali pognojena, inu dela brazde.

Té seje on tau sejmen, ino povlači tau z brano. Žnječ ženja tau zrelo žito s srpom, pobira žito po prgiščaj ino veže v snopke.

Ta mlatič na paudi toga škednja mlati tau žito, s temi cepami. Vötra z binklinom ino tako, gda pleve ino ta slama so ukrajzeta od toga sildja, spravla tau v te žakle.

Kosec na tranki dela senau pa kosi tau travo s koso ino tau uküpggrabla z grablami, zdejva v navle z vilami za seno ino pela nutri v senšček, ino s tem je gotovo tau polsko delo, ta žetva ino ta kositev."

Marija Kozar

"Gda smo mi betežni, te smo mi tö aklavi"

BOGATO ŽIVLENJE - BREZI BOGASTVA TÖ

Gnauk v 60-aj lejtaj sam kak mali pojbiček na veliko soboto na enom velkom ognji būu na enom velkom bregej (na Grbenjščeki). Pri tistom ognji je bila ena velka dekla tö. Zvün toga, ka je bila lejpa, je eške tau tö nika posabnoga bilau, ka je prej una v Pešti doma.

Zdaj pa te na tom velkom srečanju Slovincov v Monoštri iz cejluga rosaga srečam eno žensko, štera se je lepau smedjala, pa ma je pitala, če ge njau poznám. Tau tak, ti si **Kalcina Irenka** z Budapešta! Na srečo sam zavado, če rejsan sam go tam pri tistom ognji vüdo slejdnjo paut, če rejsan je od tistoga mau minaulo najmenje tresti lejt.

S toga drugoga srečanja pa mi je tau ostalo najbolje v spomini, kak Irenka eške itak lepau zna slovenski, kak se je nika nej fajna delala, ka bi prej una pozabila, kak je včasik pripravljena bila se slovenski pogučavati za naš slovenski radijski program tö. Ostala je Slovenka, če rejsan že dugo žive v velkom varaši. Ništarni bi si leko peldo zeli od nje. Cejli cajt ji je samo gnauk vujšlo, ka "no, igen". Na ja.

Kalcina Irenka (Kispál Ferencné) je na Gorenjom Siniki gorrasla. Njeni oča so **Kalcin Šteffli**, mati pa **Krajcarina Marca**. Zato je interesantno (érdekes), kak se mlajši po starišaj povržejo. Gda se Irenka fejš smegé, te je takša, kak so njeni oča, štere najbolje tak mam v spomini, ka se tak na žmani znajo smedjati, če rejsan o tom pripovedjajo, kak so jim na rusoškom fronti krugle füčkale nad glavo. (Po njinon je prej najbaukša metoda, ka naj človeka krugla ne zavade tau, ka da krugla prauti človeki füčka, te se trbej dojpötülit!) Gda se Irenka samo malo smegé, te tau tak na fajni, na mili naredi, kak so fajna, milostivna ženska njena mati. Po drugom tali pa milostivno sigurna tö.

Gda so soboški goslarge v Varaši igrali pesem "O, Marijana, sladka, mila Marijana...", te je Irenka tö spejvala tau pesem. Spejvala je na mili.

Pa če tak vzememo, Irenki tö nej vsigder naleki bilau. Kak mlada dekla je tö na marofaj, na repi začnila (Szentegát v Baranyi), kak dosta naši Slovincov. Eške cuj kak čistilka, štera je vse

(22 lejt) tö pri tisti firmi dela, gde oča. Un se s cevami za gaz spravla. Ta menši sin (20 lejt) pa se ranč zdaj, ka tau pišem, najbolje vči za svoj zadnji izpit (vizsga). Gda mo tau že v novinaj šteli, te de že naleki, ka se rejši petlejtne gostilničarske srednje šau-le. Gvüšno se me posreči, ka se dobro vči. Eške bi na visoko šaulo tö leko üšo, če

Irenka z možom Ferinom

mogla pucati pa vred djemati. No, küjati pa takšo delo tö. Ovak pa nikšo delo nej za špot.

Sledik je v Pešt prišla, tam se je vönävčila za medicinsko sestro pa dugo v špitalaj delala. Zdaj dela kak asistentka pri domačom padari. Kak pravi, že dugo z betežniki dela, pa njej se tau trnok vidi. Probam go malo sprovočérati, če po telko lejtaj tö, pa ka se padarge pa njini pomočniki taužijo zavolo mali plač, pa ka so betežnicke aklavi... "Gda smo mi betežni, te smo mi tö aklavi..." Ovak pa v drugaj meštrijaj so tö težave s plačami... Najbau, ge tak tö rada opravljam svoje delo..."

Za tau má dosta prilike, ka se ovak njeno delo začne v ausmoj vöri, depa una že zrankoma v šestoj vöri krv djemlé. Tak leko malo kaj cuj prislüži tö k svoji - tak vejte kakši - plači. Mauž Feri, s šterim sta se 1970-oga leta oženila, tö s poštenim delom (kak šlosar v Kispesti) slüži svoj krü. Od poštenja pa človek samo v düši leko bogati grata. Lepau pa je, ka vekši sin

bi njegvi stariške nej samo pošteno pa z veseldjom delali, liki bi pošteno prislüžili tö...

Mauž je prej nej vsigder rad, da Slovenci pred njim ger slovenski gučijo nad sebov, depa je tolerantén. Tau ge samo leko potrdim. Gda sva müva z Irenko slovenski gučala, te je siromak samo mogo poslüšati, ka müva "parklajava". Če dobro vejim, njegva rodbina je z Erdelskoga prišla na Vogrsko, tak te uni tö bole razmijo düšo manjšinca (kisebbség).

Irenka že lejta mau redno dobiva pa redno šte naše novine Porabje. Prej gnauk so samo prišle, pa do danešnjoga gneva ne vej, što ji tau zrikto. Što koli je prej būu, Baug ma plati!

Irenka de prej - što bi si mislo?! - k leti v penzijo. Gda sam ji omeno, ka te de don več cajtja mejla, ka de domau na Gorenji Sinik oj-dla, je na mili samo telko pravla: "Če baude koma..."

Mati so stari 82, oča pa 87 lejt.

Baug jim daj zdravdje!

Besedilo in slika:
Francek Mukič

OD SLOVENIJE...

Slovenija gostila osem predsednikov

V Piranu na slovenski Obali je potekalo dnevno četrti srečanje predsednikov osmih srednjeevropskih držav: Češke, Madžarske, Slovaške, Poljske, Italije, Avstrije, Nemčije in Slovenije. Predsedniki treh držav članic EU, dve od teh tudi članic zveze Nato, ter petih srednjeevropskih držav, ki se potegujejo za članstvo v EU in severnoatlantski zvezi, so osrednjo pozornost namenili nosilni temi nacionalna ali državljanska država, hkrati pa poudarili aktualne razsežnosti države: nastajanje združene Evrope oz. širitev EU in Nata. Predsedniki so se strinjali, da se koncepta nacionalne in državljanske države dopolnjujeta, je na sklepni novinarski konferenci povzel slovenski predsednik Milan Kučan. Piranski vrh prinaša trojno sporočilo: prepričanje, da spadajo v združeno Evropo vse države, vsi evropski narodi, da je naravna želja evropskih narodov varnost, notranja in zunanja, ter zupanje v ustvarjalnost srednjeevropske misli.

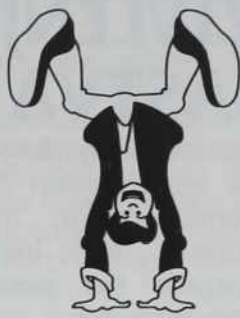
Vaja gorskih reševalcev terjala pet življenj

V Savinjskih Alpah se je pred dnevi zgodila gorska nesreča, v kateri je med rednim letnim usposabljanjem Gorske reševalne službe umrlo pet gorskih reševalcev. Na vaji je sodelovalo okoli 50 članov in helikopter letalske policijske enote. Tema vaje je bilo reševanje ponesrečenca v gorah in praktično usposabljanje s helikopterjem.

Slovenski vojaki na vaji v ZDA

Od 11. junija do 4. julija v ameriški zvezni državi Louisiana poteka vojaška vaja Cooperative Nugget '97, na kateri se vojaki, podčastniki in častniki iz štirih držav članic zveze NATO, 18 držav podpisnic programa Partnerstvo za mir in še sedmih drugih držav urijo v taktičnih postopkih v mirovnih in človekoljubnih operacijah. Na vojaški vaji sodeluje tudi 42 pripadnikov Slovenske vojske.

Jajjaaa!?!?

Vej pa don nej?!?

Umetniška (művész) toleranca. Muzikanti Berlinske filharmonije so meli koncert v židovskem varšvi, v Jeruzalemi. Eden od goslarov, gda je dobro pa veliko večerjajo opravo, pa bi plačati trbőlo, je köl-narom pravo, ka naj dejo v Dajčland, tam naj gor-poiškejo Hitlera, pa tisti naj jim plača. - Što je pravo, ka so intelektualci inteligentni?

Mini(strska) inteligenca. Na Vogrskom je ministrstvo vődalo ukaz, ka do

MINI(STRSKA) INTELIGENCA

aucigmau leko na kopaljščaj rešūvali tiste, šteri do se zaladjavali samo takši lidgé, šteri do maturo (érettségi) meli. - Ge bi zato raj būu, če bi me takši človek vőpotežno z vode, gda bi se zaladjavo, šteri nema mature, liki bi me nej mogo vőrejšiti takši, šteri cejlo atomsko fiziko zna na pamet.

Grđau pišeš, vő iz kan-calaja! Nauvi župan v Milanoni je tak skončo, ka tisti, šteri tak pišejo, kak gda kőre odijo po blati, nedo smeli tadale delati na samoupravi (őnkormányzat). Zvekšoga, djelte, že z mašinami pa računalniki pišejo 50 lejt. Ne šté se! Naj vidijo, što je gospaud pri rami! (Skoro tak, kak naši političari.) Zdaj so te novinarji dali z županovim grafologušam (tisti, šteri pisalo vižgalivajo) par pisal

za probo, pa so je pitali, če bi té lidgé leko delali na občini v Milanoni. Grafologuške so pravili, ka bi eden nej smo na tanači delati. Te so novinarji vőovadili, ka so tiste pisale napisali hirešnji italijanski političari, prejdnji, pisateli. - Če bi človek najbolje ukőper zmejšo milanske makaronine, tisto bi vendrak tő nej tak fejt žmejšano bilau, kak tá situacija.

Sronjek. Anatolij Adamišin, ki je dotegamau būu rusoški veleposlanik (nagy-követ) v Londoni, pravi, ka so engleški sronjecke nej samo čisti, ka bi se mője poškleznile, liki so takši, kak kakši pravi domi, na velki je valo, kakša velka je britanska civilizacija! - Dje, mi vsi, ki smo bili v rusoškom bloki, smo buma dugo nej znali, ka se kul-

tura začne pri sronjeki: málo delo je tő veliko delo, ka pa eške veliko?!?

Zamanica. Svetovno znani engliški komponista Andrew Lloyd Webber se je trnok žmetno odlaučo, ka odá svojo kolekcijo vina (za 5.8 milijonov dolarov, skor milijardo forintov). Lepšoga čūtenja prej nej emo en den, kak tau, gda po stubaj tadoj ūšo v svojo zamanico. Dostakrat se je zgodilo, ka prva, kak je zapro velke duplaske dveri, je na mili pravo svojim redjavim bečkam: "Zbaugom, podje!" - Samo pa idite zbaugom, ka mo včasik djauko! Če bi Webber znau, kak dobro vino - ukőper ščoplanc-kajo v Kiskőrősi - mi pigémo?!? Pa samo polonje telko kőšta, kak njeguo.

Fr.M.

Pismo iz Sobote

MI SE DRŽIMO PO EVROPSKO

Tak kak san napijso, mi se držimo po evropsko, pa naj kőšta kelko šké. Dobro, tou ne pravin ge, tou pravijo tisti, steri škejo, ka bi nan Evropa prajla, ka smo mi tő v Evropi. Tou, ka smo mi takšen eden mali falajček Evrope, tou mislin, mlajše včijo že v peton klasi, pa če te toge mlajši ne poumnijo, te dobijo kusti, fejt kusti cvek. Mogouče pa si naši prejdnji brodijo, ka smo z Mejseca ali z Marša. Dapa tou že mlajši tő znajo, ka od tan ne moremo biti, ka se tan gori sploy ne more živeti. Poton takon si leko brodin, ka si tej naši prejdnji brodijo, ka mi vsi fkőper pač živejmo, samo ške ne vejmo, gé živejmo. Mogouče so pa nej ojdli v peti klas, gda je leranca začala mlajše včiti od Evrope.

Vőrvlite mi, vsikšo vőro, vsikši den nan gučijo po novinaj na TV, prejk radija, kak mo stoupili nut v Evropo. Če zdaj tou nekaj poslūša, te si leko brodi, ka je Evropa nekša takša bogata, lejpa kuča, stera ma tan edne dveri pa te se tej dveri oprejo in te leko zdaj tisti steri ške, stoupi nut. Ge san že neka tak malo po svejti ojdo. Biu san v tisti državaj, ka so že v Evropi. Dapa, nikši dveri san nej vido, ka bi me nekaj nut pūjsto. Istina pa je tou, ka san vido dosta lejpi kuč, dapa, dosta srmaštva pa nevoule in vsefele lagvi lidi. Rejs je tou tő, ka je pri nas tou mogouče viditi na vsikši trejči stopaj. Rejs je tő, je vsikši den več srmaštva pa ka tisti, steri že tak ali ovak majo puno rit vsega, svojo rit ške bole punijo. Rejs je tő, ka če vkradneš šrajf, te dugo, dugo sidiš v vauzi, če pa fabriko zavertivaš, te si nikomi nika nej dužen. Na, vej je pa v toj lejpoj, bogatoj kuči, ka se njoj pravi Evropa, ranč tak. Te nan pa gučijo, ka moramo, mujs moramo v Evropo. Leko mi vőrvlete, ka smo mi že cejli čas rejdno v Evropi, samo ka ništerni tou sploy ne vidijo. Kak boš nekan šou, če pa si že tan?

Moja tašča Regina, trmo čedna ženska, una bi tő rada v Evropo. Pravi, ka če mi nut v njou stoupimo, te de skur ranč tak, kak v Indiji Koromandiji. Pomejni, med pa mlejko ta se cedila in pečeni piščanci do nan sami v lampe lejtali. Dapa, kak vővijdi, ta moja tašča Regina, trmo čedna ženska, ne poumni dobro. Ške pred desetimi lejtami so nan edni drugi prejdnji neka takšoga tő obečavali, pa je od toga nej bilou nej medá pa nej mlejka pa piščenca si mogo kőpiti, če si nej škeu lačen biti. Rejsan, leko je tou, leko pa, ka je una peti klas vőnjala.

MIKI

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI

vsako drugo sredo ob 13.40 na

1. programu madžarske televizije.

Naslednja oddaja bo v sredo, 25. junija 1997.

Ponovitev v soboto, 28. junija ob 9.45 na 2. programu.

POZDRAV NA PEDAGOŠKI DEN, ČE REJSAN MALO ZAMUDJENO

... DO
MADŽARSKE

Razgibano poletje

13. junija so osnovno-in srednješolci končali šolo. Porabskim šolarjem se obeta več zanimivih poletnih programov. Ne bodo pa počivali na začetku počitnic njihovi učitelji slovenščine.

● Od 20. do 23. junija se bodo udeležili posvetovanja, ki ga organizira zunanje ministrstvo RS ter bo letos v Italiji na dvojezični šoli v Špetru Slovanov.

● Od 23. do 29. junija jih čaka v Radovljici že tradicionalni seminar za porabske učitelje v organizaciji obeh šolskih ministrstev.

● 20. in 21. junija bo potekalo v Brežicah 21. Srečanje zamejskih športnikov, katerega se bodo udeležile rokometašice OŠ Gornji Senik ter nogometaši iz Slovenske vasi.

● Pevskega tabora v Šentvidu (21. in 22. junij) se bo udeležil MePZ Avgust Pavel z Gornjega Senika.

● Tabor slovenskega jezika za porabske malčke in njihove mamice bo od 30. junija do 5. julija v Radencih. Organizatorji so Zavod za šolstvo v Murski Soboti, Vrtec v Radencih ter Zveza Slovencev na Madžarskem.

● Ekološkega tabora pri Slivniškem jezeru od 28. junija do 5. julija se bodo udeležili učenci gornjeseniške šole.

● Tudi letos se bodo porabski osnovnošolci udeležili Poletne šole slovenskega jezika v Sloveniji; od 11. do 25. julija bo šlo 5 učencev v Zali Rovt pri Trziču, od 2. do 16. avgusta pa 5 v Ljubno ob Savinji.

● Likovna kolonija zamejskih učencev bo letos v Porabju, in sicer od 25. do 30. avgusta v Števanovcih.

ODPRTA MEJA

28. junija bo odprta meja med Andovci - Cepinci - Dolenci.

Že dolgo-dugo lejt je šega pri nas na Vogrskom, ka prauto konca šaulskoga leta pozdravljamo pedagoge, školnike, šteri včijo deco, je pripravljajo na službo, na življenje. Če rejsan je že malo kesnau, depa kak šegau majo prajti "baukse je kesnej, kak nigdar nej". Moremo prevedeti, ka v tom modernom svejti se oni tū napona morajo včiti. Zatok, ka vsakši den več trbej prejk dati deci.

Etak sva si pripovedale v **Števanovci z Magdaleno Bartakovič**, stera je letos najoprvin tak zadobila pedagoški den, ka več ne stoji na katedri. Lani do konca leta je včila, zdaj je pa že penzionistka.

Kak si doživela slobaud od šaule? Od tiste šaule, gde si ti kak šolar bila osem lejt pa od tiste šaule, v šteroj si 37 lejt včila?

"Če samo te podatke gledaš, se vidi, da je takši slobaud nej mogo leki biti. Depa včasim morem vcuj djati tau tū, ka je človek prisildjeni notvideti, ka je življenje kak spiš odletejlo, ka štafetno palico moremo prejk dati. Tau je človeška usoda."

Kak se je pa začnilo? Kak si postanila školnikojca?

"V Števanovci sem rodjena, od Šauštarni. Gda sam v Števanovci osnovno šaulo končala, so nas pelali v židano fabriko v Varaš, naj si prej poglednamo, če bi meli volau za kakšo maštrijo. Gda sam tam notstau-pila, od tistoga mau sam kumaj čakala, gda mo leko vanej. Tam so mašini tak rogatali, ka je tisto nej za poslušati bilau, prauto tomi, kak merno sam doma v našoj lejpoj, memoj pokrajini živejla. Pa sam vidla tkalke, stere so delale tak kak mašin. V

tistoj minuti sam tak skončala, ka tau nikak nemo delala. Zglasila sam se v Kószeg na učiteljišče.

Etak sam 1960-oga leta zgotauvila. 21 lejt po tistim sam pa tak čutila, ka za naš materni gezik morem nika več na-

prajti. Etak sam na visokoj šauli v Somboteli ojdla na slovenščino. Posebno je tau bilau, ka mi je ranč tisto leto, gda sam začnila v Somboteli, najstarejši sin v Ljubljani na Filozofskoj fakulteti začno študerati."

Omenila si sina. Kaj pa držina?

"Sploj mlada, 19 lejt stara sam se oženila. Moj mauž je tū iz Števanovec, od Šalostji. Obadva sva v velkoj držini živeja. Tak sva že na začetki skončala, ka va mūva tū več mlajšov mejla. Etak sam po ženitvi za štiri lejta že tri sine mejla. Dobro bi bilau, če bi čer tū mejla, depa navčila sam je na vsakšo žensko delo, etak znajo vse opravlati. Dva sina sta diplomirala, eden pa srednjo šaulo končo. Vsi so oženjeni, mam že 5 vnukov."

Ka je bilau najlepšo, ka si kak školnikojca doživela?

"Po mojom je včiti sploj lejpo delo. Gestejo takše držine v vesi, gde sam v šauli včila babico, čerko, včila sam vnuke pa pravnuke. Po mojom si človek ne more želeti lepšoga."

Kak sva si že gučala, ti si iz Števanovec pa si skauz tūj ostala. Nej si mislila, ka kak šegau majo povedati "nišče ne more profet gratati v svojoj domovini". Trpela si gdasvejta od toga?

"Nemo prajla, ka včasik

ranč za toga volo nej žmetno bilau. Morem pa povedati, ka sam sploj rada mejla pa rada mam svojo rojstno ves. Tū mi je lepau, tū sam doma. Ovak pa sam skauz tak mislila, če vsakšomi dam poštenje, če z lejpimi rečami škem kaj naprajti, se mi pršika. Pa je tak bilau tū. Ne morem povedati, ka sam trpejla za toga volo."

V števanovskoj šauli si včila 37 lejt. Od tej 37 lejt si bila 5 lejt ravnateljica šaule. Kak si tau doživejla?

"Pri ednom tali sam tau vzela kak čest, pri drugom tali pa kak velko nalogo. Takšoga reda sam prejkvzela šaulo, gda se je vse preobrnau. Takša mala šaula, kak smo mi, sploj žmetno prosperira. Etak sam več takši stopajov bila prisiljena stopiti, ka je nej vseedno bilau nej meni pa nej tistim, steri so za tau trpeli. Depa tau je usoda voditelov."

Povedla si, ka maš 5 vnukov. Gda sam prišla k tebi, na dvorišči sam najšla, tak mislim, najmenkšoga vnuka, Ábela. Tak gledam, da si ma

rada, da ti on dava delo.

"Tak je. Rada sam vsem petim, dosta so pri meni. Nej bi se dobro čutila, če bi nej mejla vnuke."

Videti, da rada maš svoje sine, gda si je v ljubezni gor ranila pa tau ljubezen prejk davaš vnukom tū. Tau je najvekšo veselje. Življenje je pa dostakrat žalostno tū. Ka je bila tvoja najvekša žalost, ka te je vtrgnila?

"Mislim pri vsakšomi človeki je tak, liki ge sam strašno žmetno preživela, gda so mi stariške mrli. Ž velko radostjo so nas gor ranili, s čistim srcem mislim na nje. Tau pa, ka sam zdaj ranč edno leto zgubila ednoga vnuka, ne morem z rečami vōpovedati. Ta žalost de naveke v mojom srci."

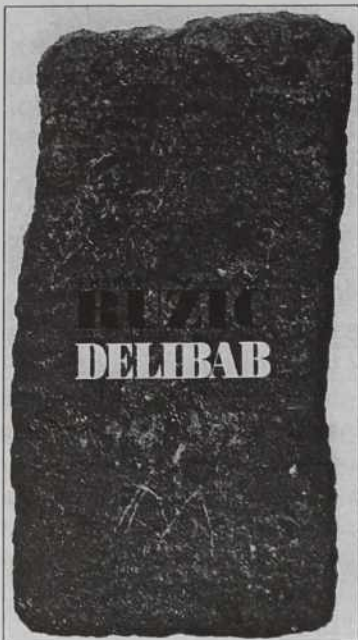
Ka si želejš zdaj, ka si penzionistka? Ka boš delala?

"Želejm sebi pa svojoj držini zdravje. Delo? Dela dosta geste, če si ga znamo ziskati. V miri škem s svojov držinov živet, zvūn toga si eške najdem vse kaj. Pred nistamimi lejтами sam ustanovila eden ženski slovenski pevski zbor, v sterom eške zdaj tō popejvem. Eške dugo lejt bi rada ojdla z njimi, zatok ka ma petje, slovenske pesem tū veseli. Pa kak friška penzionistka sam not stanila v društvo penzionistov. Kak pevski zbor, tak društvo ma programe, na štere bi rada skem večkrat ojdla."

Dostavse sva si eške pr-povejdale, depa cajt je odleto, ranč tak kak njena dugolejtna služba. Dapa tak mislim, v srci ona zatok vsigdar školnikojca ostane.

I. Barber

MED PESKOVCI IN DELIBABOM

Prepričan sem, da se bo tudi bralec kar sam zapotoval s pesnikom po zapotjih madžarske puste, ki ji mora "natkati delibab iz žit in

zbirki Milijonta vsakdanjost (1967) in Naj/Leg (1990).

Z avtorjem, ki ga naši bralci poznajo predvsem kot novinarja, smo se pogovarjali o fizičnih in duševnih potovanjih.

Kako se v človeku rodi pesem?

"Pesem je neke vrste kratek preblisk, če poenostavim. V pesniški zbirki Delibab ali Privid gre za neka moja potovanja, ki so fizična potovanja v Poletno univerzo v Debrecen. Tam za študente organizirajo ogledde mest, kulturnih spomenikov. Prvi obisk je običajno Hortobágy, pusta s svojimi značilnostmi. Res je to, da so to tudi neka pesniška,

"Glede privida ali delibaba. Prej, ko sem za to slišal, sem videl v galeriji v Debrecenu slike likovne kolonije, kjer so slikarji poizkušali upodobiti, ujeti na platno privid, najti likovni izraz za fatamorgano."

Od tukaj torej barve - vijoličasta, zelena, črna - v pesmih?

ložba FRANC-FRANC organizirala l. 1995 pesniško srečanje Oko besede. Feri Lainšček je vztrajal na tem, da se srečanja udeležim. Potem so pripravljali zbornik Oko besede in so rekli "daj, nekaj prispevaj!" Prispeval sem cikel Ęrd. Ta cikel je zbudil precej pozornosti.

Červeka. Oba sta rekla, da je to poezija in da moram pripraviti knjigo. Predvsem ta razpon med tako različnima generacijama likovne izpovedne smeri in pa povabilo založbe Franc-Franc sta bila vzgib, ki sta me pripeljala do te knjige." **Zakaj dve inačici v obliki, klasična knjiga in knjiga z "dodatki"?**

"Tam nekje od lanskega novembra smo se začeli sestajati: Feri Lainšček, Franc Mesarič, Milan Vincetič in Franci Just. Pogovarjali smo se, če naj bo to klasična knjiga ali nekaj več.

Tako sta nastali dve verziji; klasična, lepo opremljena knjiga po zaslugi Franca Mesariča in zaenkrat - 100 izvodov knjige v črni kartonski škatli, z dodatkom glinene ploščice, ki jo je izdelal lončar Alojz Bojnec iz Filovec z mojim sodelovanjem. Torej kot sem jaz v poeziji, tako je na vsaki plošči tudi nekaj mene."

M. Sukič

Moderatorica Norma Bale, avtor Ernest Ružič in igravec Ljubo Kralj na predstavitvi zbirke v Moravskih Toplicah

"Moja barva je vsekakor črna, tudi danes sem oblečen v črno. Ta moja črna barva pa ni od danes, niti ni "moderna" barva ali zgled po nekem. To je moja barva že vsaj nekaj desetletij. Cikel Zeleno je moj zadnji objavljeni cikel v revialnem tisku. Napisan je bil l. 1989, navezuje se na Panovce, kraj na Goričkem, ki izumira.

Vijolična barva je povezana z bolnišnico v Debrecenu, kjer smo hodili mimo, če smo šli v "Nagyerdő". Vijolična barva je barva svetlobe v secirnici, ki sem jo večkrat videl, ko sem zvečer tam okoli hodil in premišljeval."

Kako je prišlo do izdaje zbirke?

"Pesniške zbirke ne bi bilo, če ne bi bilo pisatelja Ferija Lainščka, profesorja Francija Justa pa še nekaterih. Skratka pred sedmimi leti sem se odmaknil iz aktivne literature, kljub temu da sem približno 15 let član Društva slovenskih pisateljev. Potem je pa Za-

Mnogo več pozornosti, kot sem pričakoval. Naj omenim dva človeka: akademska slikarja Franca Mesariča in Sandija

V krog so poti.
Ven jih (še) ni.
V hišo so vrata.
Iz njih jih (še) ni.
Ob zaprtih polknihs
selanca zeleno cveti...

štiri ure v eno smer, se pogovarjal sam s sabo in mogoče z vsem svetom. Mogoče čudno zveni, ali naj bo. Tam je potem lahko marsikaj nastalo. Bil sem čisto sam, okrog mene je bila samo rahlo posušena trava in žuželke, ki so letale po zraku."

- Si prišel kam?
"Res sem šel tri ure v eno smer. Tam, kamor sem prišel, je bilo enako kot tam, od koder sem šel. Nisem pričakoval, da bom kaj drugega našel. Skratka, to ni bil cilj, ampak je bila neka postaja na tej poti."

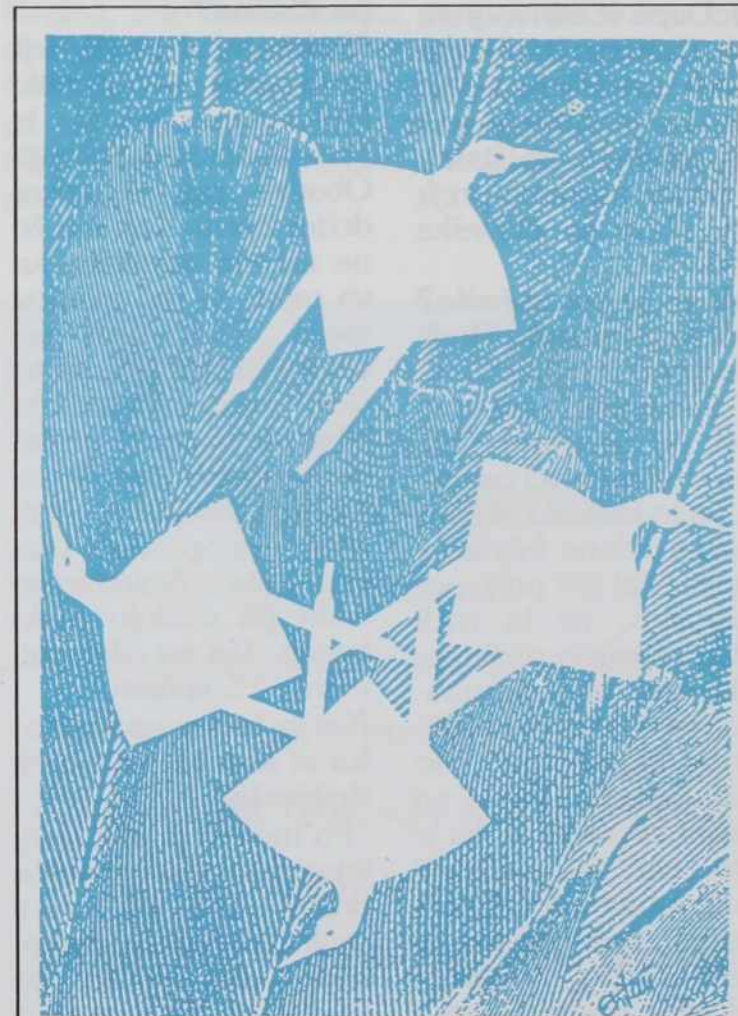
plavic", po čarih puste, skozi katero se le redki podajo in če se že - so poplačani z (lorcovsko) zeleno nekje na "robu stičišča zvoka sedmih violin, piše urednik Milan Vincetič na ovoju pesniške zbirke Ernesta Ružiča z naslovom Delibab. Založilo in izdalo jo je Podjetje za promocijo kulture FRANC-FRANC iz Murske Sobote.

Ernest Ružič je prve pesmi objavil v srednješolskem glasilu V senci topolov; prva njegova zbirka Ljudje-človek-ljudje je izšla l. 1967, sledili sta

fiktivna potovanja. Pesniki lahko potujemo tudi brez tega, da bi se vozili. Eno izmed daljših potovanj na Madžarskem sem si vzel za temeljit premislek. Človek pač razmišlja o svojem življenju, o svojih dejanjih, potezah.

Marsikaj se pove v pesmi, dosti se lahko pove za časopis, vendar zmeraj ostane nekaj "za", nekaj od zadaj, nekaj neodkrita."

...je tudi delibab le metafora za "čakanje na zeleno barvo", torej za pribežališče..., piše Milan Vincetič.

prof. Eugen TITAN: 73. objema vrtinca (vignette)

NA IZLETU

21. maja, v sredo zjutraj, smo stali na avtobusni postaji in nestrpno čakali avtobus, ki nas je peljal na izlet, na katerega smo se že dolgo časa pripravljali. Cilj našega potovanja je bila okolica Blatnega jezera.

Po sedmi uri smo se že udobno namestili v avtobusu. Zvedeli smo tudi to, da smo čakali zaradi tega, ker se meja odpira komaj ob sedmih in naši povabljeni gostje iz Kuzme niso mogli priti pred sedmo čez mejo. Iz prijateljske šole sta prišli dve deklici, Tanja in Kornelija, pa še en učitelj, gospod Jože.

Ker smo imeli s sabo magnetofon in kasete, smo po poti poslušali glasbo. Pogovarjali smo se med seboj ter vedno več tudi z učenkami iz Slovenije. Najprej smo se ustavili v Herendu ter si ogledali razstavo porcelana. Potem smo se napotili v Veszprém, kjer so nas v živalskem vrtu že "čakale" opice, ptice, medvedi, sme, koze, bizon in še druge živali. Tu smo kupili tudi majhne spominčke. Popoldne smo obiskali opatijo v Tihanyu. Opažovali smo "madžarsko morje". V Nagyvácsenyu smo si ogledali grad Kinyi. Bil nam je zelo všeč tisti del gradu, v katerem so nekoč živeli ljudje. Tudi tu smo lahko nakupovali. Ob pol sedmih smo prispeli v Köveskál, kjer je bilo naše prenočišče. Najprej smo dobili sobe, potem smo pa čakali na večerjo. Dobili smo res madžarsko večerjo: golaž s pogačami in s kruhom. Potem smo še imeli čas, da se na dvorišču malo pogovarjamo. Ko se je začelo temniti, je začelo tudi deževati. Zato smo morali v sobe, kjer se je nadaljeval prijeten klepet. Medtem se je zgodila nesreča. Fantu iz petega razreda je spodrsnilo pred vrati in je z glavo razbil šipo. Na srečo se ni zgodilo nič hudega, toda vseeno so ga odpeljali k zdravniku. Mi, drugi pa smo šli spat. V naši sobi so pa manjkala vrata.

Naslednji dan smo si ogledali muzej v Tapolci, v katerem so razstavljene stvari iz pragozda. Nato smo obiskali dvorec Feštetič v Keszthelyu. Tu smo imeli tudi kosilo. Žal, kopanja ni bilo zaradi slabega vremena.

Prišli smo domov veseli in utrujeni. Po mojem, in mislim, da to lahko povem v imenu vsakega, ki se je udeležil našega izleta, smo se zelo dobro počutili.

**Anastazija Bajzek 8.r.,
OŠ Gornji Senik**

Slovo od šole v Števanovcih

JAZ

Andreja Nemet sem. Stara sem 15 let. Živim na Gornjem Seniku.

Hodim v osnovno šolo v domači vasi. Zdaj sem osmošolka. Imam rdečkaste lase in rjave oči. Srednje visoka sem. Nisem debela pa tudi suha ne.

Sem Slovenka, zato rada berem tudi slovenske knjige. Večkrat se javim na različna slovenska tekmovanja. Pridružila sem se šolski lutkovni skupini in pojem v pevskem zboru. Rada se pogovarjam z ljudmi.

Imenujem se Tomaž Fartek. Rodil sem se leta 1983. Živim na Dolnjem Seniku. Hodim v gornjeseniško šolo, v osmi razred. Po osnovni šoli se bom učil za finomehanika v Monoštru. Okoli 175 cm sem visok. Imam rjave lase in oči. Imam dober tek, zato dosti jem. Z vsakim učencem sem prijatelj v šoli. Razen otrok imam tudi odrasle prijatelje. Tudi stare babice me imajo rade, ker sem pri delu priden.

Vsak, ki me pozna, ve, da sem dober človek.

Jaz sem Viktor Časar. Star sem 14 let. Stanujem na Gornjem Seniku. Hodim v gornjeseniško osnovno šolo, v 8. razred.

Visok sem 167 cm. Imam rjave lase in modre oči. Imam eno sestro, Renato. Ona hodi v 6. razred. Moj oče je šofer pri gornjeseniški samoupravi. Moja mama dela v Lurotexu v Monoštru.

Rad berem zanimive knjige in večkrat gledam televizor, rad kolesarim, igrarim nogomet. Rad se tudi učim.

Plešem v šolski folklorni skupini, učim se igrati na harmoniko in hodim na računalniški krožek. Rad imam živali. Vesel sem v družbi, zato imam več prijateljev. Tudi doma sem rad v družbi staršev in sestre. Pomagam mami v kuhinji in očetu okoli hiše.

SLOVENSKO
TEKMOVANJE

Ministrstvo za prosveto in kulturo je v začetku šolskega leta razpisalo tekmovanje v znanju materinščine za učence 7. in 8. razreda narodnostnih šol. Tako smo se prijavili tudi mi, učenci OŠ z Gornjega Senika: štirje iz 7. razreda in dve iz 8. razreda.

Tekmovanje je bilo sestavljeno iz dveh delov. Prvi je bil pisni, drugi pa ustni. Pisne naloge smo naredili v šoli. Dobili smo vrsto nalog. Med temi so bile slovnične vaje in tudi spis smo morali napisati. Teme so bile določene. Jaz sem pisala o izletu. Rekli so, da bo drugi del tekmovanja v Budimpešti. Na žalost se je načrt spremenil zaradi financ in končno smo ostali v Monoštru. To je bilo 26. maja. Zjutraj ob devetih se je začelo tekmovanje, otroci smo ga že nestrpno čakali. Pred tekmovanjem smo dobili sok in sladico. V žiriji sta bila Marijana Sukič in Zoltan Majcan. Najprej so nas pozdravili. Potem je vsak učenec potegnil eno številko, zaradi vrstnega reda. Prvi je bil Zoltan Kovač iz števanovske šole. Najprej se je predstavil in malo pripovedoval o svoji šoli. Druga sem bila jaz. Pripovedovala sem o šolskem izletu, ko smo potovali na slovensko morje. Potem so prišli na vrsto ostali. Ko se je končalo tekmovanje, se je žirija odločila za rezultate. Ta del smo že nestrpno čakali. Rezultati so bili naslednji: prvo mesto sta dosegla Anastazija Bajzek iz naše šole in Zoltan Kovač iz števanovske šole. Drugo mesto sem dosegla jaz, tretje pa Norbert Dončec iz Števanovec. Zelo smo bili veseli. Dobili smo majhna darila in diplomo.

Več ne bom mogla priti na takšna tekmovanja, ker končujem osnovno šolo. Upam pa, da se bodo na naši šoli zmeraj našli učenci, ki se bodo udeleževali tekmovanj iz slovenskega jezika.

**Andreja Nemet
OŠ Gornji Senik**

NAŠ IZLET

14. maja smo se peljali z avtobusom v Slovenijo. Ustavili smo se v Petrovcih. Pokazali so nam majhne in velike fazane in jerebice ter nas pogostili. Hvala lepa Kompas. Prispeli smo v Moravske Toplice. Otroški bazen je postal živahen od gornjeseniških otrok. 31 se nas je kopalo in plavalo v topli vodi.

Napotili smo se v tiskarno Solidarnost. Najlepša hvala Aleksandru Krpiču zato, ker nas je tako prijazno sprejel. Tam smo videli stroj Dominant 516, na katerem tiskajo naš časopis Porabje. Potem bomo z večjim veseljem pisali v časopis. Tudi darila, katera so tam naredili, smo dobili. Zajčkov iz volne smo se veselili vsi učenci, župan in učiteljice.

Ta dan mi bo ostal dolgo v spominu.

**Bernadejt Gyeček 3.r.,
OŠ Gornji Senik**

NAŠ KONJ

Naš konj je velik, kliče se Bandi. Njegov kožušček je rjav, oči ima črne. Griva in rep sta tudi črna. Vleče voz, plug in brano. Ko ga zaprežemo, čaka, da mu damo kruh. Rad je oves, seno in travo. Zelo je spreten, pameten in žilav. Jaz tudi večkrat zajaham Bandija. Vsi ga imamo radi.

**Tomaž Mižer 3.r.,
OŠ Gornji Senik**

BLAGOSLOVITEV KAPEJLE V SLOVENSKI VESI

1. junijuša je sombotelski püšpek dr. István Konkoly blagoslovo kapejlo v Slovenski vesi, stero so od zvüna pa znautra obnauvili.

Kapejlo so zidali od 1882-oga do 1885-oga leta. Prva so meli v vesi samo tören z zvaunon, steroga so 1825-oga obnauvili, pa so stari zvaun tö vöminijli. Patrón kapejle je Sveti Fordján gráto, zato, ka je 1826-oga leta dosta cimprani iz dolazgorejlo v vesi. Zato je 4. majuša, na Fordjánovo, buča v vesi vsikšo leto. Podaubo Svetoga Fordjana je za kapejlo šenko gospaud plebanoš števanovske fare - steroj je slišala Slovenska ves tö - Štefan Ščavničar. Nauvi oltar so naredli 1913-oga leta. Tören je 1962-oga leta en veuki vöter nanikoj djau, zato so ga dolaporüjšili pa znauva pokrili. 1968-ga leta pa so cejlo kapejlo od zvüna znauva vöpoфарbali.

ANEKDOTA ANEKDOTA

Dietrich

Marlene Dietrich je poznana igralka bila. Gnauk so go prej etak spitavali: "Ka mislite gospa, moški so čednejši ali pa ženske na taum svejti?"

Ona pa: "Tau je nej pitanje. Ženske so dosta čednejše od moškov." Zdaj go pitajo, zakoj.

"Zakoj, zakoj? Zatok, ka sam ge takšo nigdar nej vidla, ka bi edna ženska za moškim lejtala za toga volo, ka lejpe noge ma," pravi ona.

Kodály

Zoltán Kodály, velki vogrski skladatelj (zeneszerző) se je prej med tiste lüdi držo, šteri so se nej bojali od Rakošija. Gnauk, gda je Rakoši umetnikom (művészeknek) eden velki sprejem napravo, je etak gučo Kodály: "Majstro, toga reda sploy dosta lagvoga čujem od vas."

Kodály pa etak nazaj: "Ge sam ranč tak z vami."

Molnár

Ferenc Molnár, hirešnji vogrski pisatelj je gnauk z edno veselo kompanijo večerjo v Budimpešti v ednoj sploy dobroj gostilni. Kak so etak vanej na vrti večerjali, edno pišče je od nikec naprej prišlo, pa je gostom pod nogami ojdlo pa gor ščipalo kakše drtinje. Molnár ga jo eden cajt gleda, te pa čemerasto etak pravo: "Šaj, ššaj, ka če nej, včasini te dam za večerjo spečti."

I. B.

Naš Francek je etognauk v Monošter odo z autonom, depa kak sigder, zdaj se je tö fejs napüo. Vej če je pa sigder žeden! Žeden pa dünk ne more po svejti ojti! Auto je zato zvüna varaša njao, gvüšno, ka je gvüšno, naj ga policaji ne vidijo. Francek se vöpotegne pa ide v restavraco, tam se sreča z dobri znanci, šteri tö radi pijejo. Zdaj pa te vsakši na red plače, naš Francek se tö ne da nezaj, on tö plača. Gnaok pogledne vöro. "Baog pomagaj, včasi de večer, pa morem polagati!" si misli. Vse tam nja, leti pa v auto pa naglo pela domao. Pred Gajom policaji stojijo, kažejo njemi, aj stane. "Dober den! Pokażite nam dokumente."

Francek pa: "Mati Boža, ka pa vi mislite, ka ges redim te dokumente? Pa vam je etognauk nej dojšlo? Vej ste mi pa vi vse vkraj vzeli."

NIKA ZA SMEJ

Naša leranca, Irena, pita v šauli mlajše, sto zna povedati, gda je kral Matjaž mro, ka je po tistom prišlo. Mala Irena pa rokau gor drži: "Ges znam, učiteljica. Velko sprevaanje (poka-paneje)," pravi mala.

Naš Peter je grdo napit, komaj de po poštiji, gor na tao ga ešče policaj gorstavi: "Ja, oča, kama pa dete tak naglo?"

"Ja, domou od silvestrovanja." "Ka ste pravli? Vej je pa že marciuš," se čüdiva policaj. "Zatok me pa najte pri meri, vidite, ka se pašcim domou k ženi, aj se ne cekne tak dugo za mene volo."

Policaj ide v bauto, ka si eden par pou črejvlov küpi. Na srečo si najde pa se njemi preveč vidijo. Črejvli so lejpi pa leko pa tak dale.

Domou je prinese, za en par dni kaže ženi, kakše lejpe črejvle je küpo. Žena ga pita, zakoj je pa ne obüje, ka itak s starimi odi v slüžbo.

"Vejš draga moja žena, bautošica mi je tak pravla, ka do me prve dneve fejs tiščali."

Vera Gašpar

PORABJE

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993, se časopis
PORABJE uvršča med
proizvode, od
katerih se plačuje davek od
prometa proizvodov po 13.točki
tarife 3. zakona o prometnem
davku (Ur. list RS, št. 4/92).
ISSN 12187062.

Časopis izhaja z denarno
pomočjo Javnega sklada za
narodne in etnične manjšine.